

විද්‍යුත් මාධ්‍යය

හඬ කැවීම හා උප සිරස යෙදීම

පියදස රත්නසිංහ

හඬ කැවීමේදී මුල් කාරියට හානියක් නොකිරීමට වග බලා ගැනීම හඬකවන්නාගේ මූලික වගකීමකි. එසේම ඒ සඳහා සුදුසුම වැඩසටහන් තෝරා බේරා ගැනීම ඉතාමත් සැලකිල්ලෙන් කළ යුතු ය.

රූපවාහිනිය සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් වශයෙන් ජනප්‍රිය වීමත් සමගම ලොව පුරා රූපවාහිනී සේවාවන් සංඛ්‍යාත්මකව ව්‍යාප්ත විය. මෙම සේවාවන් පවත්වා ගෙන යෑම පිණිස වැඩසටහන් අවශ්‍ය විය. වැඩසටහන් ඒ ඒ රූපවාහිනී සේවාවන් විසින් නිෂ්පාදනය කර ගන්නා ලද නමුත් ප්‍රායෝගිකව දවස පුරා විකාශය පවත්වාගෙන යෑමට ප්‍රමාණවත් නිෂ්පාදන සංඛ්‍යාවක් සකසා ගැනීම පහසු නැත. මූලික වශයෙන් ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන මූල්‍ය සම්පත, පහසුකම් හා ශ්‍රමිකයින් සපුරා ගැනීම ප්‍රායෝගික නොවේ. ලොව පුරා කිසිදු රූපවාහිනී සේවාවක් තමන්ට අවශ්‍ය වැඩසටහන් නිෂ්පාදනය කිරීමට අසමත් වන අතර 65% ක් පමණ බාහිර නිෂ්පාදන සමාගම් / රූපවාහිනී සේවාවන් මගින් ලබා ගනී. රූපවාහිනී වැඩසටහන් අලෙවිය ඉතාමත් ලාභදායක ව්‍යාපාරයක් බවට ද පත්වී තිබේ. ඒ සඳහාම ඉදිරිපත් වී ඇති බෙදාහරින සමාගම්(Distributors) හා ප්‍රවර්ධන වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශනය(Markets)ද බොහොමයක් ස්ථාපිතව ඇත.MIP

(Com) MIP Asia Napit, London market,යනාදී විවිධ රූපවාහිනී ප්‍රදර්ශනවලට ඉදිරිපත් වෙන වැඩසටහන් නිෂ්පාදක සමාගම් හා ඒවා මිලට ගැනීමට එන රූපවාහිනී සේවා විධායකයින් සංඛ්‍යාව වාර්ෂිකව ඉහළ යමින් පවතී. මේ වැඩසටහන් නිෂ්පාදනය කෙරෙන්නේ ඒ ඒ රටවල භාෂාවලිනි. එසේ මිලදී ගන්නා වැඩසටහන් ජනප්‍රිය කරවීමට හෝ වැඩි ප්‍රේක්ෂක ප්‍රසාදයක් ලබා ගැනීමට හා සේවාදායකයින් පොළඹවා ගැනීමට දේශීය භාෂාවන්ගෙන් ඉදිරිපත් විය යුතු ය. එය දෙයාකාරයකින් සිදු කළ හැකි ය.

- (1) ශබ්ද / හඬ කැවීම -Voice Dubbing
  - (2) උප ශීර්ෂ යෙදීම - Subtitleing
- 1980 දශකයේ මුල් භාගයේ ශ්‍රී ලංකාවට රූපවාහිනී මාධ්‍යය හඳුන්වා දුන් බව අපි දනිමු. ස්වාධීන රූපවාහිනී සේවය ආරම්භයේ සියයට සියයක් ම විදේශීය භාෂා (ඉංග්‍රීසි) වැඩසටහන්(Canned Programmes) විකාශය කෙරිණි. ජාතික රූපවාහිනී සංස්ථාව මගින් ද වැඩි ප්‍රමාණයක් විදේ-

ශවලින් ලබා ගත් (මිලට හෝ පරිත්‍යාග වශයෙන්) වැඩසටහන් විකාශය වූ වග අපට මතක ය. නමුත් කල් යත්ම දේශීය වැඩසටහන් වැඩි වැඩියෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමට සමත් විය. ආනයනය කළ, ඉංග්‍රීසි බසින් නිර්මාණය වූ වැඩසටහන් දේශීය භාෂා (සිංහල/දෙමළ) කථා කරන අයට තේරුම් ගැනීම ගැටළුවක් විය. කාලාන්තරයක් තිස්සේ ඉන්දියාවෙන් ගෙන්වන ලද දෙමළ / හින්දි චිත්‍රපට දෙබස් තේරුම් ගත නොහැකි වුවත් රූප මගින් යම් අදහසක් ලබා ගනිමින් රසවින්ද බව ද මෙහිදී අමතක කළ නොහැකි ය. ඒ අයුරින් චිත්‍රපටයකට වඩා වාර්තා වැඩසටහනක් අවබෝධ කර ගැනීම ප්‍රායෝගික නැත. පින්තූරවලින් කියන දෙයට වඩා වැඩි යමක් දෙබස් හා කථනවලින් ද කියවෙන බැවිනි ඒ. ජපානයේ NHK (Nippon Hoso Kyokai) රූපවාහිනී සේවාව මගින් නිෂ්පාදිත වැඩසටහන් විශාල සංඛ්‍යාවක් 1982, 1983 වර්ෂවල පරිත්‍යාග වශයෙන් ලැබිණි. ඒ අතර තිබුණු වැඩසටහන් අතර Living Heritages in

යෙන් එම වැඩසටහන් මාලාවේ වැඩසටහන් හයක් ම සිංහලට කථන යෙදීම ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාවේ මුල්ම හඬකැවීමේ පියවර ලෙස සනිටුහන් විය යුතු ය. හඬ කැවීම කරන ලද්දේ ද මවිසිනි. එයින් ලත් ධෛර්යය නිසා තවත් පියවරක් ඉදිරියට තැබීමට සිත් විය. ඒ බී.බී.සී. ය මගින් නිෂ්පාදනය කරන ලද Living Planet නමැති පාරිසරික වැඩසටහන් මාලාව ය. 'මිහිමඩලේ රුව' නමින් සිංහලෙන් හැදින්වූ පැයේ වැඩසටහන් දෙළහක් සිංහලෙන් ඉදිරිපත් කිරීම ය. අදත් හදිසියේ වැඩසටහනක් නොමැති විට හිස් තැන් පිරවීමට 'මිහිමඩලේ රුව' තෝරා ගනී. තවත් කරුණාකරන සමග මවිසින් කථනය(Narration)කරන ලද්දකි. එය. මෙම වැඩසටහන වඩාත් ජනප්‍රිය වූයේ අධ්‍යාපනික වැඩසටහනක් වශයෙනි. එවකට රූපවාහිනියේ 'හඬ කැවීමේ' ඒකකයක් නොවී ය. විදේශීය වැඩසටහන් දේශීය භාෂාවලින් ඉදිරිපත් කිරීමට පුළුල් වැඩපිලිවෙලක් ආරම්භ වූයේ 1948 වර්ෂයේදී ය. එවකට අධ්‍යක්ෂ ජන-

Asia, Eheji Temple, Sayuri Story (ශ්‍රී ලංකාවේ අක්ෂිදන සංගමයෙන් පරිත්‍යාග කරන ලද ඇසකින් ලොව යළි දකින්නට සමත් වූ ජපන් නරුණියකගේ කථාව) වැනි වැඩසටහන් දැකීමෙන් පසුව ඒවා දේශීය භාෂාවකින් (සිංහලෙන්) ඉදිරිපත් කරන්න ඇත්නම් මැනවැයි සිතක් පහළ විය. ඒ අනුව Living Heritages in Asia වැඩසටහන් පිටපත සිංහලට පරිවර්තනය කිරීමට සිත් විය. අත්හද බැලීමේ අව-

රුල් වශයෙන් කටයුතු කළ ආචාර්ය අනුර ගුණසේකර මහතා විසින් ටයිටස් තොටවත්තයන් රූපවාහිනියට සම්බන්ධ කර ගැනීම එහි මුල් පියවර ය. චිත්‍රපට ක්ෂේත්‍රයේ දස්කම් දක්වා, තීව්‍රණත්වයක් ලැබූ 'ටයි' මහත්තයා නිසා අද වඩාත් සංවිධානාත්මක මට්ටමකින් විවිධ වැඩසටහන් සිංහල දෙමළ භාෂාවලින් ශබ්ද කැවීම, උප සිරස යෙදීම පමණක් නොව සිංහල වැඩසටහන් ඉංග්‍රීසි හා වෙනත් භාෂාවලින් හඬ

කැවීම හා උපසිරස් යෙදීමට හැකි-
 වන අයුරින් විනුපට හා හඬ කැවීමේ
 ඒකකයක් පුළුල් වී තිබේ. ටයි මහත්-
 තයාගේ ගුරුපදේශ ලබමින්
 තමන්ගේ මුළු කාලයම, ශ්‍රමය ඒ
 කාර්යය සඳහා ඇප කැප කරන්න
 අතුල රත්සිරිලාල් පෙරේරාගෙන්
 ඉටුවන සේවය අපමණ ය. තොට-
 වත්තයන් අතින් හඬකැවුණු මුල්ම
 වැඩසටහන් මී. මී. 16 විනුපට වලින්
 විධියේ පිටපතකට සකස් කරගෙන
 සිදුවූ අතර රජයේ විනුපට ඒක-
 කයේ දී නිෂ්පාදන කටයුතු කෙරුණි.
 'දෙස්තර හොඳ හිත'(Dr. Do
 Little)'හා හා හරි හාවා'(Buggs
 Bunny) ගැන ස් ක්‍රිස්ටින් ඇන්ඩර්-
 සන් සුරහන කතා, ගලවර් එස්
 සකසන ලද කිහිපයකි.

හඬ කැවීමේ ශිල්පය බිහි වූයේ
 සිනමා සම්ප්‍රදයෙනි. නිහඬ විනුපට
 යුගයේ දී තිබුණේ රූප පමණක්
 භාවිත කොට කතා කිරීමේ කලාවකි.
 තෝමස් අල්වා එඩ්සන්ගේ පර්යේ-
 ඡණවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මැග්-
 නට්ස් පටයකට හඬ සටහන්
 කරන්නට හැකි තාක්ෂණය හඳුන්-
 වාදීම සන්තිවේදන මාධ්‍යයේ ලොකු
 ජයග්‍රහණයකි. සිනමා කර්මාන්තයේ
 දියුණුවට ප්‍රබල රුකුලක් ඒ සොයා
 ගැනීමි. රූපත්, හඬත් වෙන වෙනම
 පටිගත කිරීම සිදු කෙරුණ අතර
 තව තීද්‍රියන් විනුගාරයට ගෙන්වා
 රූපවලට දෙබස් ගැන්වීම සිනමාවේ
 තාක්ෂණය විය. එකම දෙය දෙව-
 රක් කීම 'Dubbing' ලෙස ප්‍රකටය.
 එය අපට හඬ කැවීම ය.

රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ආරම්භයේ දී
 ම සියලුම වැඩසටහන්
 සජීව(Live)ලෙසින් විකාශය කරන
 ලද අතර රුවන්, හඬත් එකවර පටි-
 ගත කෙරුණි.

එහෙත් පටිගත කිරීමේ පහසුකම්
 හඳුනා ගැනීමත්, තාක්ෂණික වශ-
 යෙන් විධියේ පටයේ හඬ වෙන
 වෙනම පටිගත කිරීමට(Separali
 Audia Tracks)පහසුකම් ඇතිවී-
 මත් 'හඬ කැවීම' ප්‍රායෝගිකව පහසු
 කෙරුණි.

සංගීතය හා ශබ්ද
 ප්‍රයෝග(music & effects- M
 & E) වෙනමත්, කථන දෙබස්
 වෙනමත් පටිගත කිරීමට
 (Tracks)හැකිවීම වෙනවත් භාෂා-
 වලට ශබ්ද කැවීමේදී ඉතාමත්

ප්‍රයෝජනවත් විය. එසේම එමගින්
 හඬ කැවීමේ කාර්ය පහසු කරන ලදී.
 හඬ කැවීමේදී මුල් කෘතියට
 භාතියක් තොකිරීමට වග බලා
 ගැනීම හඬකවන්නාගේ මූලික වග-
 කීමකි. එසේම ඒ සඳහා සුදුසුම
 වැඩසටහන් තෝරා බේරා ගැනීම
 ඉතාමත් සැලකිල්ලෙන් කළ යුතු ය.
 හඬ කැවීමේදී මේ අනුව පරිවර්ත-
 කයාට විශේෂ වගකීමක් පැවරෙයි.
 ප්‍රථමයෙන් පරිවර්තකයා මුල් වැඩ-

**නිරයේ වරකට එක් පේළියක් ඉතා සුදුසු
 ය. දෙපේළියක් වරදක් නැත. පේළි තුනක්
 යෙදීම කිසියේත් අනුමත කළ නොහැක.**

සටහන තැරම්ම තම කාර්යය
 හොඳින් කිරීම පහසු කරයි. මුල්
 කෘතියේ රිද්මය, වේගය හා හඬ
 භාවිතය පිළිබඳ අදහසක් ලබා
 ගැනීමට උදව් වෙයි. භාෂාත්මක
 ගුණය රැක ගැනීමත්, තෝල් හසුරු-
 වන ආකාරයට අනුකූලව සුදුසු
 දෙබස් යෙදීමට පරිවර්තකයා බැඳී
 සිටී. මෙය හුදු පරිවර්තකයන්ම
 නොවේ. ලවන් සබැඳි තෙජුල් සඳහා
 (Lip Syne)තෝරා ගන්නා වදන්
 පිළිබඳව ඉතාමත් සැලකිලිමත් විය
 යුතු ය. ඒ සඳහා භාෂාව පිළිබඳව
 බහුසූත්‍ර බවක් තිබීම අවශ්‍ය ය.
 කථනය පමණක් යොදා ඇති වාර්තා
 හා විවික්‍රාංග වැඩසටහන් සඳහා
 කථන (Narration)ලිවීමේදී තාට්‍ර
 හා විනුපට වැනි සංකීර්ණ වැඩස-
 ටහන් සඳහා පරිවර්තනය කිරීමට
 වඩා පහසු ය. ලවන් සබැඳිම පිළිබ-
 ඳව අවධානයක් යොමු කිරීමක්
 අනවශ්‍ය බැවින් ඒ. හඬ කැවීම සඳහා
 නිසි අවසරයක් හිමි-
 කම්(rishis)ඇති සමාගමෙන් ලබා
 ගැනීම තීනිමය අවශ්‍යතාවයකි.
 මෙසේ තීනිමය සුරක්ෂාවක් බලා-
 පොරොත්තු වන්නේ එක් අතකින්
 මුල් කෘතියේ ගුණාත්මක බව රැක
 ගැනීමට ය.

හඬ යෙදීම සඳහා මුල්කාලයේ
 'හඬ' සමග කථන, දෙබස් හැසිර-
 වීමට වඩාත් සුදුසු ශිල්පීන් තෝරා
 ගැනීම ද හඬ කවන්නන්ගේ වගකී-
 මකි. මෙය ඉතා භාරදුර හා වෙහෙ-
 සකර කාර්යයකි. ශ්‍රී ලංකා රූප-
 වාහිනී සංස්ථාව මගින් පසුගිය
 කාලයේ හඬකවන ලද වැඩසටහන්

කිහිපයකින් අපට පැහැදිලි වන්නේ
 එම කාර්යය ඉතා මැනවින් සිදු වී
 ඇති බව ය. මල්ගුඩි දවස්
 (Malgudi Days - R. K.
 Narayan) W වෙස්ලු මිනිසා
 (Iron masked man)තස-
 රෙන්හී ජේසු (Jesus of
 Nasereth) පුවි ඇන් පැටවා
 (Little Elephant)වැඩ බිමෙහි
 ආරක්ෂාව(Sub Safley at
 work)උදහරණ කිහිපයකි. ලොව

තමක් හඳුන්වාදීමට 'ඔන රු'
 (Superimpose) ක්‍රමය භාවිත
 කර තිබේ. බොහෝ විට ප්‍රචායනි
 ප්‍රකාශවලදී පුද්ගල තම හා තොර-
 තුරු මේ අයුරින් දක්වයි. එය තනි
 පේළියට යෙදීම පිලිගත් සම්මතයයි.
 ඇස් ඉහල පහල යවමින් වෙහෙස
 කර ලෙස කියවීමේ අවශ්‍යතාවක්
 නොපෙනේ.

මෑත භාගයේ අපට තීරන්ත-
 රයෙන් පෙන්වන විනුපට
 (Films)මාලා කාටකවල උප සිරසි
 යෙදීමේ දී බොහෝ විට තීරයේ
 පහත කොටස් සම්පූර්ණයෙන් ම
 වසා ගෙන පේළි තුනක් දක්වන
 පෙනේ. එය සම්මතය නොසලකා
 හැරීමත් මෙන්ම ප්‍රේක්ෂකයාට කර-
 දයකි. මුල් කෘතියට කරන හානියකි.
 ඒ තාක්ෂණික අංශයෙනි. පරිවර්-
 තන අංශයෙන් බැලුව හොත් වැරදි
 අදහස් තිතර සිදු කරති. 'මබ
 හොඳින් ද' මේ මෑතක දුටු පරිවර්ත-
 නයකි. "Are you alright" යන්න
 සිංහලයට තැගු අසුරු ය. විශේෂ-
 යෙන් ම විද්‍යාත්මක යෙදුම් තිතර
 වැරදියට දැක් වේ. පද බෙදීම, අක්-
 ඡර විභාගය පිළිබඳ කිසිදු තැනී-
 මක් නැත. එය නොදැනීම ද නොඑසේ
 තම නොසැලකිලිමත්කම දැයි සිතා
 ගත නොහැකි තරමට සඳෙස් ය.
 විශේෂයෙන් ලමා ලපටින් මේවා
 බලන්න උත්තුවක් දක්වන බැවින්
 සඳෙස් යෙදුම් පුත පුතා පුද්ගලය
 කිරීම භාතියකි. මේවා පිළිබඳව
 බලධාරීන්ගේ අවධානය යොමු විය
 යුත්තේ තරුණ කිහිපයක් හේතු
 වෙති.

- (1) මුල් කෘතියට භාතියක් නොකිරීම.
- (2) ප්‍රේක්ෂක රසයට ගරු කිරීම.
- (3) වැරදි ද අනුකරණයෙන් දරුවන් මුද ගැනීම
- (4) හඬ කැවීමේ හා උප ශීර්ෂ යෙදීමේ අවශ්‍යතාවට හානි නොකිරීම.

නිරයේ වරකට එක් පේළියක්
 ඉතා සුදුසු ය. දෙපේළියක් වරදක්
 නැත. පේළි තුනක් යෙදීම කිසියේත්
 අනුමත කළ නොහැක. එසේම
 කෙනෙකුට කියවා ගන්නට බැරි
 තරම් ප්‍රමාණයක් යෙදීම කුමන
 සාධාරණයක් ද? ඒවා හරියට කළ
 නොහැකි තම නොකර සිටීම වැඩිද-
 යක ය. □